LOB Jauniešu un Ģimeņu dienas 2024

AGNESE GAILE, agnesei.gailei@gmail.com
IEVA VAVILOVA, ieva.vavilova@lob.lv

Pēc aizvadītajām 2024. gada pavasara Putnu dienām sākām aktīvi plānot divus vasaras pasākumus – LOB Ģimeņu dienas un LOB Jauniešu dienas. Iepriekšējā ģimeņu nometne bija notikusi 2019. gadā Brocēnos, Saldus novadā, savukārt jauniešu nometne – 2017. gadā Kārķos, Valkas novadā.

Izvērtējot komentārus par iepriekšējiem pasākumiem, nolēmām, ka Ģimeņu dienās šoreiz vairāk koncentrēsimies uz bērnu interesēm – ja bērni ir ieinteresēti un nodarbināti, vecāki jūtas labi un paši atrod sev nodarbošanos. Jauniešu dienas nolēmām organizēt semināra formātā ar uzsvaru uz šogad notiekošās 8. starptautiskās balto stārķu ligzdu uzskaites tematiku. Pasākumu norises laiks un vieta tika izvēlēti, lai samazinātu organizatorisko darbu, kāds būtu, ja divi pasākumi notiktu divos dažādos laikos vai vietās. "Jaunkrastmaļos", Kandavā, abus pasākumus organizējām vienā nedēļā: LOB Jauniešu dienas no 3. līdz 5. jūlijam un pēc tam LOB Ģimeņu dienas – no 6. līdz 7. jūlijam.

Liels paldies tiem, kas atbalstīja LOB Jauniešu un Ģimeņu dienu tapšanu un norisi, tostarp Latvijas vides aizsardzības fondam, Vācijas Dabas aizsardzības asociācijai (NABU); brīvdienu mājai "Jaunkrastmaļi" un Līgai Aukšmukstai par sirsnīgo uzņemšanu, ēdinātājiem "Pie Kristapa" par maltītēm, Ērikam Dreibantam un "Pavāru mājai" Līgatnē par produktiem sāļvirai, nodibinājumam "Kandavas novada iespēju fonds" sadarbībā ar biedrību "Tuvu", Zemītes tautas namam un Ērodejai Kirillovai par kārumiem un spēlēm, Agnesei Čamanei par palīdzību organizatoriskajos darbos, AS "Sadales tīkls" un Artim Kubliņam par atsaucību baltā stārķa ligzdas pamatnes uzstādīšanā, kā arī Aijai Alksnei par pētnieciskiem nolūkiem sagādātajām tik svarīgajām stārķu atrijām.

Pateicamies visiem, kuri šajos pasākumos vadīja nodarbības, seminārus, meistardarbnīcas un ekskursijas. Tie bija Agnis Bušs, Pēteris Daknis, Ivo Dinsbergs, Toms Grēviņš, Māra Janaus, Valts Jaunzemis, Liena un Katrīna Kukaines, Viesturs Ķerus, Ance Priedniece, Linda Priedniece, Betija Rubene, Voldemārs Spuņģis, Jurģis Šuba un Elza Zacmane.

Šajā rakstā vēlamies dalīties ar mūsu organizatoru komandas pirmo pieredzi šādu pasākumu organizēšanā. Mēs priecātos, ja mūsu stāsts iedvesmotu arī citus un palīdzētu viņiem šādu dabas izglītībai veltītu pasākumu rīkošanā, – to nevar būt par maz!

LOB jauniešu dienas 2024

Koordinatore: Agnese Gaile

Jauniešu dienas sākās ar iepazīšanos un pusdienām pirms jauno ornitologu – Ances Priednieces, Valta Jaunzemja un Elzas Zacmanes – vadītajām nodarbībām par baltajiem stārķiem, putnu gredzenošanu un putnu izsekošanas metodēm. Neskatoties uz nelieliem pārsteigumiem (piemēram, kāds jaunietis atrada ķieģeli un demonstrēja, ka var nodarbību laikā nēsāt to sev uz galvas), viss noritēja, kā plānots. Pēc vakariņām apkopojām domas par dienas laikā apgūto un iedvesmojāmies no Toma Grēviņa stāstītā, ka "vajag meklēt un īstenot to, ko pašam ļoti patīk darīt" (piemēram, Toms apvieno skriešanu, kas viņam pašam ļoti patīk, ar savu

Nodarbība jauniešiem par putnu gredzenošanu.

Valts Jaunzemis stāsta par putnu gredzenošanu.

Abi foto: Agnese Gaile

Abi foto: Agnese Gaile

Sarkanrīklītes gredzenošana.

Ivo Dinsbergs stāsta par dronu izmantošanu putnu izpētē.

darbu radio, par katru noskrieto kilometru vācot ziedojumus nelaimē nonākušajiem). Kopā ar Tomu devāmies nakts putnu ekspedīcijā, centāmies sasaukt griezi, kas neatsaucās, bet ļoti daudz vērtīga par griezēm uzzinājām no Ivo Dinsberga. Divi dalībnieki bija palūguši divriteņus un izlēmuši patvaļīgi doties pagarinātā – arī naksnīgā – izbraucienā, un par to dabūja nelielu rājienu no mājas saimnieces.

Iepriekšējā vakara naksnīgās pastaigas dēļ nākamais rīts iesākās vēlāk, taču kāds dalībnieks nebija dzirdējis, ka brokastis būs tikai plkst. 9.00 no rīta, un neatlaidīgi vēlējās tās saņemt agrāk. Aktīvāka dienas daļa iesākās ar jauno ornitologu vadītajām nodarbībām. Par novērojumu ziņošanu portālā Dabasdati.lv mums pastāstīja Valts Jaunzemis; stārķu atriju praktisko izpēti nodrošināja Ance Priedniece un Betija Rubene; Ivo Dinsbergs demonstrēja putnu izsekošanu ar dronu, un katrs dalībnieks varēja pamēģināt pilotēt dronu. Jaunieši praktiski darbojās ar

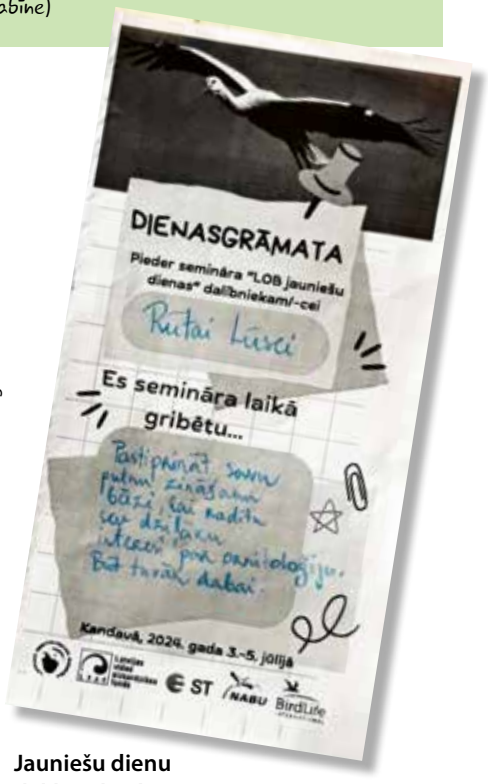
Kas man šodien patika vislabāk?

- Balto stārķu atriju izpēte, jo bija interesanti. Mājās arī meklēšu atrijas. (Amanda)
- Kopumā viss, bet visvairāk šeit iepazītie cilvēki 😊. (Krišjānis)
- Man patika uzzināt ko jaunu par putnu gredzenošanas procesu. (Elīza Daniela)
- Tie biezpienpīrāgi ēstuvē. (Rita)
- Putnu monitorings ar dronu. (Kārlis)
- Ūpju nodarbība. (Daniels)
- Papļāpāt ar nezināmiem cilvēkiem. (Maksims)
- Grūti teikt, iepriecināja gan jaunās zināšanas, gan jaukā kompānija, gan zinošie un foršie vadītāji 😊. (Sebastians)
- Ļoti interesants bija stāstījums par putnu izsekošanu, sāku nojaust atšķirības starp GPS, ģeolokācijas un telemetrijas izsekošanas metodēm. Patika Valta putnu bildes. (Ilma)
- Pusdienas. (Mārtiņš)
- Putnu gredzenošanas nodarbība, jo man ļoti patīk un interesē gredzenošana un es ceru to kaut kad arī darīt. (Patriks)
- Stārķu atrijas 100 %, vismaz maijvaboļu kājas zem mikroskopa. (Māra Lienīte)
- Kā Valts pirms nodarbībām gredzenoja zilzīles. (Rūta)
- Patika pusdienot ārā zālītē, sarunāties ar jauniegūtajiem draugiem. Uzzināju daudz jauna. Baudīju arī praktisko daļu, jo bija iespēja sajusties kā ornitologam! (Linda)
- Man vislabāk patika Kahoot un uzzināt par putnu izsekošanas metodēm. (Anna)
- Vislabāk man patika gredzenošana, dažādas grāmatas par putniem. (Emīls)
- Man vislabāk patika izpētīt Zentenes pili. (Sabīne)

Foto: Agnese Gaile

Balto stārķu atriju izpēte Ances Priednieces un Betijas Rubenes vadībā.

Jauniešu dienu dalībnieka dienasgrāmata.

Balto stārķu atriju izpēte.

Abi foto: Agnese Gaile

Ance Priedniece stāsta par 8. starptautisko balto stārķu uzskaiti.

pinceti un mikroskopu, pētot stārķu atriju sastāvu (tajās atradās ne tikai vaboļu un sienāžu atliekas, bet arī sīko grauzēju kauli un zobi, plastmasas, stikla un porcelāna gabaliņi). Pēc dalībnieku atsauksmēm, šī bija pati interesantākā nodarbība. Dienas izskaņā apkopojām domas un atskatījāmies uz apgūto, tika apgredzenoti putnu tīklos noķertie čunčiņš un sarkanrīklīte. Jauniešiem tika piedāvāta arī mākslas nodarbība – atkritumu tvertņu apgleznošana ar krāsu marķieriem; rezultātā tika radīti izstādes cienīgi pilsētvides mākslas objekti. Pēc visus vienojošām fizis-kajām aktivitātēm daļa dalībnieku devās mājup ar žurnāla "Putni dabā" jaunāko numuru azotē un jauniem iespaidiem par pavadīto laiku LOB Jauniešu dienās.

Trešās dienas rīts sākās ar rīta putnu ekskursiju, kājām mērojot pāris kilometrus tuvākajā apkārtnē. Ekskursijas laikā tika konstatētas 25 putnu sugas. Pēc brokastīm ūpju pētnieks Pēteris Daknis mūs iepazīstināja ar putnu novērošanas tehnoloģijām – ierakstītājiem, un katram bija iespēja padarboties ar parabolu un mikrofonu, kā arī ar termokameru.

Ko es šodien jaunu iemācījos?

- Iemācījos, ka stārķi ēd arī stiklu. (Sabīne)
- "Lidot" ar dronu. (Mārtiņš)
- Putnu rīta ekspedīcijā iemācījos, kā dzied mazais svilpis un brūnspārnu ķauķis, un niedru strazds. (Amanda)
- Ka ir nepieciešamas tiesības, lai vaditu dronu. (Krišjānis)
- Iemācījos jaunas putnu sugas un kā tās atpazīt. (Emīls)
- To, cik ūpis ir rets, un to, kā atšķirt bezdelīgu un čurlstu ligzdas. (Rita)
- Kā "ieziņot" novērojumu *Dabasdatos* no mobilā telefona. (Jēkabs)
- Atkārtoju dažas putnu sugas, kā pupuķi, uzzināju, kā piedalīties stārķu ligzdu uzskaitē un piedalīties *Dabasdatu* vietnē. (Ilma)
- Par dronu lietošanu ornitoloģijā un stārķu atrijām. Arī to, kas ir monitorings un kā to veic. (Patrīks)
- *Dabasdati* neiet. Grauzējtipa vaboļu ilustrācijas ir pārsteidzoši precīzas. Kaijas ēd baložus. (Māra Lienīte)
- To, ka stārķis ēd daudz kukaiņu. (Aleksanders)
- Cik garu ceļu mēdz mērot putni, cik tālu entuziasti gatavi iet (gan fiziski, gan mentāli), lai iegūtu info par putniem. (Rūta)
- Kā putnu gredzenošana izskatās praksē, kā vēl izsekot putnus bez gredzenošanas, cik izplatīti ir baltie stārķi un kādēļ tos ir svarīgi pētīt. (Sebastians)
- Ka baltie stārķi nes prom kaķus un suņus. (Paula)
- Kā ķer putnus, lai tos gredzenotu. Ka stārķi sver ap 3 kg un var izplest spārnus līdz 2 vai vairāk metriem. Ka putni var nolidot 11 dienas bez apstājas. (Evita)
- Iemācījos vairāk par ūpju ligzdošanu. (Sabīne)

Ko es gribētu citādāk?

- Varbūt īsāku ēšanas laiku, jo es diezgan ātri paēdu. (Sabīne)
- Vairāk būt ārā. (Paula)
- Viss patika, gribētu, kaut nebūtu jābrauc prom! (Linda)
- Paturēt rokās putniņu 😊. Gribētos, lai man ir iespēja šeit pavadīt vēl vienu dienu. Iespējams, mazliet intensīvāku programmu, bet to laikam tad pieaugušo nometnē nākamgad. (Rūta)
- Vairāk kopīgu lietu ar jauniešiem darīt. (Aleksanders)
- Ka nometne sāktos agrāk un nodarbības būtu mazliet garākas nekā praksē. (Māra Lienīte)
- Bija diezgan garas pauzes, kuru laikā bieži nebija, ko darīt. Varētu nedaudz "ciešāku" grafiku. (Patrīks)
- Būtu jauki, ja būtu mazliet garāki starpbrīži, bet kopumā patika semināra formāts. (Ilma)
- Bezvēju, vairāk brīvā laika. (Laura)
- Istabas biedru uzvedību (mierīgāku), negulēt pagrabā. (Kārlis)
- Vairāk brīvā laika pirms naktsmiera, labāku uzvedību no pārējiem. (Jēkabs)
- Mazāk laiku, kurā vienkārši runā. Bija ok – interesanti, taču prasījās vairāk aktivitāšu. (Rita)
- Gribētu aktīvākas nodarbības ārā – klausīties/vērot putnus. (Emīls)
- Es gribētu pētīt vēl citu putnu atrijas. Vēl tālāk kaut kur aiziet vērot un klausīties putnus. (Amanda)
- Braukt ar velo. (Mārtiņš)
- Labāku vietu, kur likt putnu slazdu. (Maksims)

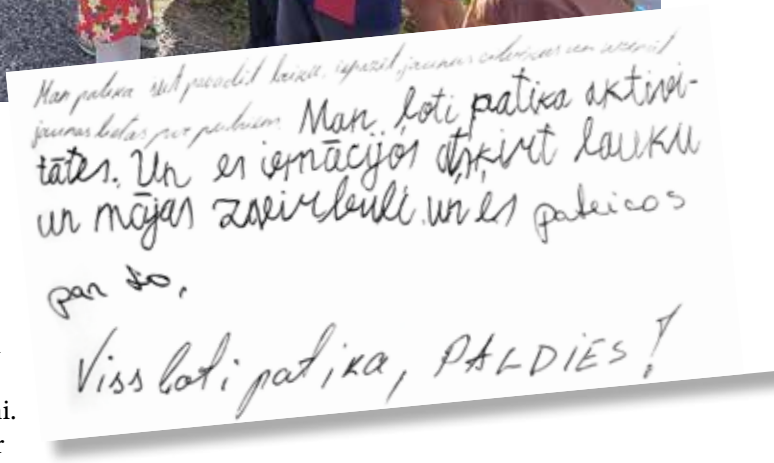
Devāmies nelielā izbraucienā pavērot putnus un iegriezāmies Zentenes pils parkā un pilī, kur mūs sagaidīja Zaļā dāma ar stāstu par pils vēsturi un pilī mītošajiem spokiem. Pēc pēdējiem mākslinieku marķieru vilcieniem, lai varētu nodot atkritumu tvertnes ekspluatācijā "Jaunkrastmaļu" saimniecei, atvadījāmies, lai tiktos atkal – nākamajās LOB Jauniešu dienās vasarā **vai jau tagad ziemā – jauniešu vakaros, kurus regulāri rīkosim LOB birojā Rīgā, Skolas ielā!**

Par balto stārķu ligzdu pamatnēm stāsta Artis Kubliņš no AS "Sadales tīkls" un balto stārķu eksperte Māra Janaus.

Foto: Agnis Bušs, Ieva Vavilova

Kukaiņu viesnīcas gatavošana.

Man patika visi pasākumi, izņemot jaunmārtiņu laternu gatavošanu. Man ļoti patika aktivitātes. Un es iemācījos darināt lāpstiņu un mājas zaķīšiem un es paliecos par to.

Viss ļoti patika, PALDIES!

LOB ģimeņu dienas 2024

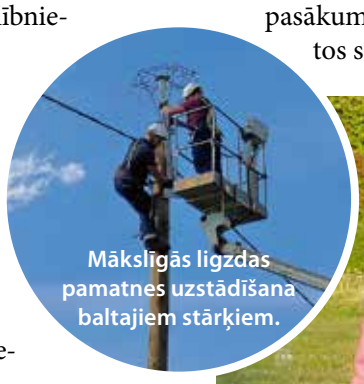
Koordinatore: Ieva Vavilova

Šogad LOB darbinieku komanda izlēma, ka LOB Ģimeņu dienas 2024. gadā būs un ka tās organizēsim Kandavā, brīvdienu mājā "Jaunkrastmaļi", kas ir tik ļoti piemērota šādam pasākumam, ņemot vērā īpašo dabu visapkārt un plašo teritoriju, ērtās telpas. Tika noteikti pasākuma datumi – 6. un 7. jūlijs.

Tika izsludināta pieteikšanās pasākumam, un dažu dienu laikā bija pieteikušās daudz ģimeņu, pārsniedzot mūsu plānoto dalībnieku skaitu, un tas dažu labu no komandas darīja bažīgu. Bet, kā pieredze rāda, dzīve ievieš korekcijas un ne vienmēr visi var ierasties, un tā arī notika. Priecājāmies, ka nenācās nevienu atraidīt, ka varējām pieņemt visus gribētājus.

Daudz diskutējām par to, kam būtu jābūt programmā, kādi ir mūsu cilvēku resursi, kas varētu palīdzēt. Iesaistījām arī nometnes dalībniekus, kuri paši pieteicās ar savu izplānoto aktivitāti. Programmai būtu jābūt tādai, lai bērniem ir interesanti, saistībā ar dabu, putniem un lai varētu iesaistīties dažāda vecuma bērni. Protams, bija jāpatur prātā, ka laika apstākļi arī var ieviest korekcijas, un neviens, jau maijā sākot plānot pasākumu, nevar paredzēt, kādi būs laika apstākļi jūlijā. To nezinājām līdz pat pasākuma dienai, jo arī tajās dienās laika prognozes bija ļoti mainīgas. Tādēļ mainījām pasākumus vietām, mēģinot tos salikt tā, lai kaut kas neizjuktu solītā lietus dēļ. Rezultātā programma bija ļoti piesātināta. Mūsuprāt, katram bija iespēja kaut kur iesaistīties.

Pirmās dienas pēcpusdienā sāka ierasties dalībnieki, kurus sagaidījām ar pašu gatavotu sāļviru, un tad metāmies pirmās dienas piedzīvojumos.

Mākslīgās ligzdas pamatnes uzstādīšana baltajiem stārķiem.

Foto: Agnis Bušs, Agnese Gaile

Burbuļu pūšana kopā ar Ievu Vavilovu.

Foto: Agnese Gaile, Ieva Vavilova

Kukaiņu viesnīca gatava! Bērni kopā ar brīvdienu mājas saimnieci (Bizmārīti) Līgu Aukšmukstu, Agni Bušu un entomologu Voldemāru Spuņģi.

Augu nospiedumu darbnīcā tapušie darbi.

Kamēr pieaugušie un lielākie bērni klausījās izzinošu Māras Janaus lekciju par baltajiem stārķiem un to ligzdu pamatnēm, tikmēr pie mazākajiem bērniem bija ieradies pats Baltais stārķis, pastāstot par sevi, saviem radiniekiem un bērnistabas iekārtojumu. Lielākie bērni kopā ar vecākiem pēc baltā stārķa iepazīšanas pasākuma piedalījās tematiskā viktorīnā. Kad jau bijām tik daudz uzzinājuši par baltajiem stārķiem, ar AS "Sadales tīkls" atbalstu tika uzstādīta metāla platforma jeb mākslīgā ligzdvieta Kandavas pilsētas tuvumā. Vakarā kopā ar Jurģi Šubu brīvdienu mājas apkārtnē devāmies klausīties naktsputnus un sikspārņus. Pirms tam Jurģis mums izstāstīja interesantu stāstu par sikspārņiem Latvijā un pasaulē.

Otrās dienas agrā rītā daļa dalībnieku, spītējot iepriekšējās dienas nogurumam, tomēr piecēlās un kopā ar Agni Bušu devās rīta putnu ekskursijā pa Kandavu. Kopā saskaitījām 25 putnu sugas. Tad sekoja bagātīgas brokastis un jauni dienas piedzīvojumi, kas bija ieplānoti vairāk radoši. Liena un Katrīna Kukaines bija sagatavojušas visu, lai bērni un vecāki varētu pagatavot spāri no pērlītēm. Veicās dažādi, dažam vecākam nācās apgūt jaunas iemaņas un iejusties pērļotāja lomā. Vēl pie mums ieradās kandavniece Linda Priedniece, kas vadīja augu nospiedumu darbnīcu, kurā katram bija iespēja pašam savākt augus un uz kāda apģērba vai papīra ar augiem un krāsu veidot mākslas darbu. Tapa burvīga dizaina apģērbi. Jaunākos dalībniekus apciemoja Bizmārīte, lai pastāstītu par apkaimes augu pasauli. Vēl viena radoša, bet tai pašā laikā dabai ļoti nozīmīga nodarbība bija kukaiņu mājas veidošana kopā ar entomologu Voldemāru Spuņģi. Bērni gatavoja niedru kūlīšus un bluķīšos urba caurumus kukaiņiem. Pēc tam visi kopā salikām to skaistā, lielā kukaiņu viesnīcā, kuru, starp citu, jau diezgan ātri sāka novērtēt "Jaunkrastmaļu" kukaiņi.

Apbrīnojot dabas daudzveidību un aizsargājamos augus, apkaimes daba un tuvākās ainavas tika iepazītas Dārgumu spēles laikā: dalībnieki izstaigāja Pūzurgravu un, ņemot talkā atjautību, ieguva kodu, kas palīdzēja nokļūt pie dārgumiem. LOB valdes priekšsēdētājs ornitologs Viesturs Ķerus dalījās savā personiskajā stāstā par to, kā laika gaitā veidojušās viņa attiecības ar dabu, iedvesmojot jaunākos LOB Ģimeņu dienu dalībniekus.

Atskatoties uz pasākuma organizēšanu, noteikti izaicinājums bija ēst gatavošana vairāk nekā 50 cilvēkiem. To bijām izlēmuši darīt paši. 20 litru sāļviras pagatavošana īsā laikā bija komandas darba paraugdemonstrējums. Zupa izdevās lieliska, saņēmām atzinīgus vārdus no dalībniekiem. Tāpat neierasti lielais putras katls brokastīs, bet to jau bijām uztrenējušies darīt Jauniešu dienās pirms Ģimeņu dienām. Daudz palīdzēja un iesaistījās arī dalībnieki, un tad jau darbi vedās vienkāršāk, un mēs, organizatori, lielākoties turpinājām "turēt roku uz pulsa", lai viss notiktu.

Stresu radīja arī tas, ka pēdējās divās dienās pirms pasākuma viena pēc otras dalību atteica vairākas ģimenes – kāds saslimis, kādam mainījušies plāni. Atteicās arī dažas ģimenes, kuras bija apņēmušās ar kādu aktivitāti izklaidēt dalībniekus. Tomēr jau tāpat bija gana daudz darāmā, un dalībniekiem bija iespēja arī palaiskoties un nedarīt neko vai izmantot spēles pagalmā, piemēram, skriet pakaļ milzu ziepju burbuļiem.

Mēs – visa organizatoru komanda – esam ļoti pateicīgi visiem, kas ieradās, un visiem, kuri palīdzēja vadīt aktivitātes un sagatavoja kārumus dalībniekiem. Pasākuma beigās katra ģimene uzrakstīja atsauksmes par pasākumu; tās lasot, sapratām, ka esam paveikuši ļoti lielu un nozīmīgu darbu, kas tika novērtēts.

Summary

Youth and Family Days of the Latvian Ornithological Society in 2024
/Agnese Gaile, Ieva Vavilova/

In 2024 the Latvian Ornithological Society organised Youth Days (3–5 July) and Family Days (6–7 July). Both events took place at the holiday home "Jaunkrastmaļi" in Kandava and offered various educational activities including seminars, workshops and birdwatching excursions.

Latvijas vides aizsardzības fonds
NABU
EST